

СУДОВА ПРАКТИКА ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Рішення, прийняті першою судовою палатою Вищого адміністративного суду України

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 18 вересня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі суддів: Мироненка О. В., Сороки М. О., Чумаченко Т. А., за участю представників: відповідача 1 — Г., відповідача 2 — К., розглянувши у відкритому судовому засіданні касаційну скаргу Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради на постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2012 р. у справі за позовом ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» до Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), комунального підприємства «Київреклама» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» звернулось до суду з позовом до Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), комунального підприємства «Київреклама» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії.

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 19 квітня 2012 р. в задоволенні позову відмовлено.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2012 р. постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 19 квітня 2012 р. скасовано та ухвалено нову постанову, якою позов задоволено частково.

Визнано протиправним та скасовано наказ Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської

державної адміністрації) № 109 від 3 жовтня 2011 р. в частині пунктів 4, 5 Переліку рекламних засобів, що підлягають демонтажу — Додатку № 1 щодо демонтажу рекламних щитів ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум».

Зобов'язано Головне управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) змонтувати рекламні щити ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» в кількості двох одиниць за адресами: автомобільна дорога М-03 Київ — Харків — Довжанський, км 21+630 та км 22+900 праворуч.

Не погоджуючись з постановленим у справі рішенням суду апеляційної інстанції, Головне управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) звернулось до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в якій посиляється на неправильне застосування судом норм матеріального і процесуального права, просить рішення суду апеляційної інстанції скасувати та залишити в силі рішення суду першої інстанції.

Заслухавши доповідь судді щодо обставин, необхідних для ухвалення рішення судом касаційної інстанції, перевіривши доводи касаційних скарг, правильність правової оцінки обставин у справі та застосування судами норм матеріального і процесуального права, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає задоволенню за таких підстав.

Судами встановлено, що ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» в червні 2011 р. на підставі дозволів, виданих Державною службою автомобільних доріг України, на розміщення спеціальних конструкцій і зовнішньої реклами вздовж автомобільних доріг у межах населених пунктів від 22 березня 2010 р. № 2500/103/03-10-1 та № 2501/103/03-10-2 встановлено рекламні щити 3000х6000 мм за адресами: автомобільна дорога М-03 Київ — Харків — Довжанський, км 21+630 праворуч та автомобільна дорога М-03 Київ — Харків — Довжанський, км 22+900 праворуч (м. Київ, Дарницький район, Бориспільське шосе, електроопори № 71 та № 97).

Комунальним підприємством виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) «Київреклама» 25 серпня 2011 р. було виявлено порушення позивачем чинного законодавства України у зв'язку з розміщенням реклами за адресою: Дарницький район, Бориспільське шосе, електроопори № 71 та № 97.

25 серпня 2011 р. позивачу було надіслано вимоги за № 110089/К та № 110090/К, якими запропоновано в триденний термін демонтувати рекламний засіб, розміщений без оформленої у встановленому порядку проектно-дозвільної документації, а саме щит, що стоїть окремо, які позивачем виконані не були.

Наказом Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Про

демонтаж рекламних засобів» № 109 від 3 жовтня 2011 р. доручено комунальному підприємству виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Київреклама» протягом місяця забезпечити демонтаж рекламних засобів згідно з додатками 1 та 2 до цього наказу.

12 жовтня 2011 р. рекламні щити позивача були демонтовані, про що складено акти про демонтаж рекламного засобу від 12 жовтня 2011 р.

Не погоджуючись з такими діями відповідачів, ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» оскаржило їх до суду.

Відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції керувався тим, що позивачем при розміщенні зовнішньої реклами не було отримано дозвіл відповідного органу Київської міської ради у встановленому законом порядку.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції та задовольняючи позов частково, суд апеляційної інстанції керувався тим, що дії позивача щодо розміщення реклами є правомірними, оскільки позивачем отримано необхідні дозволи на розміщення рекламних конструкцій вздовж автодоріг загального користування, балансоутримувачем яких є служба автомобільних доріг у Київській області.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України не погоджується з таким висновком суду апеляційної інстанції з огляду на таке.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України державні органи повинні діяти тільки на підставах, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Преамбулою Закону України «Про рекламу», який набрав чинності 25 липня 1996 р. (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин), передбачено, що цей закон визначає засади рекламної діяльності в Україні, регулює відносини, що виникають у процесі виробництва, розповсюдження та споживання реклами.

Відповідно до Прикінцевих положень Закону України «Про рекламу» КМУ було прийнято постанову «Про затвердження “Типових правил розміщення зовнішньої реклами”» № 2067 від 29 грудня 2003 р., якою затверджено «Типові правила розміщення зовнішньої реклами».

Згідно з п. 2 «Типових правил розміщення зовнішньої реклами», спеціальні конструкції — тимчасові та стаціонарні рекламні засоби (світлові та несвітлові, наземні та неназемні (повітряні), плоскі та об’ємні стенди, щити, панно, транспаранти, тролі, таблички, коробки, механічні, динамічні, електронні табло, екрани, панелі, тумби, складні просторові конструкції, аероста-ти, повітряні кулі тощо), які використовуються для розміщення реклами.

Дозволом є документ установлені форми, виданий розповсюдженню зовнішньої реклами на підставі рішення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, який дає право на розміщення зовнішньої реклами на певний строк та у певному місці.

Відповідно до п. 3 «Типових правил розміщення зовнішньої реклами» зовнішня реклама розміщується на підставі дозволів та у порядку, встановленому виконавчими органами сільських, селищних, міських рад відповідно до цих Правил.

Згідно з п. 5 «Типових правил розміщення зовнішньої реклами» для регулювання діяльності з розміщення зовнішньої реклами сільська, селищна, міська рада може утворювати відділ, управління, інший виконавчий орган або покладати відповідні функції на існуючий відділ, управління (далі — робочий орган).

Пунктом 16 «Типових правил розміщення зовнішньої реклами» передбачено, що дозвіл погоджується з власником місця або уповноваженим ним органом (особою) і спеціально уповноваженим органом з питань містобудування та архітектури.

На вимогу робочого органу дозвіл погоджується, зокрема, з Державтоінспекцією — у разі розміщення зовнішньої реклами на перехрестях, біля дорожніх знаків, світлофорів, пішохідних переходів та зупинок транспорту загального користування, а також утримувачем інженерних комунікацій — у разі розміщення зовнішньої реклами в межах охоронних зон цих комунікацій.

Статтю 2 Закону України «Про рекламу» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) визначено сферу застосування цього Закону: він регулює відносини, пов'язані з виробництвом, розповсюдженням та споживанням реклами на території України.

Законом України «Про автомобільні дороги» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин), що набрав чинності 7 жовтня 2005 р., визначено правові, економічні, організаційні та соціальні засади забезпечення функціонування автомобільних доріг, їх будівництва, реконструкції, ремонту та утримання в інтересах держави і користувачів автомобільних доріг.

При цьому Перехідними положеннями Закону України «Про автомобільні дороги» передбачено, що до приведення у відповідність із Законом України «Про автомобільні дороги» закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Згідно зі ст. 38 Закону України «Про автомобільні дороги» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) розміщення рекламозносіїв у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюється відповідно до вимог законів та інших нормативно-правових актів за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Відповідно до ч. 1 ст. 16 Закону України «Про рекламу» розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах проводиться на підставі дозволів,

що надаються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, поза межами населених пунктів — на підставі дозволів, що надаються обласними державними адміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим — Радою міністрів Автономної Республіки Крим, в порядку, встановленому цими органами на підставі типових правил, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Абзацом 3 ч. 3 ст. 16 зазначеного вище Закону передбачено, що розміщення зовнішньої реклами у межах смуги відведення автомобільних доріг проводиться відповідно до цього Закону за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Отже, з наведеного вбачається, що положення ст. 16 Закону України «Про рекламу» та «Типові правила розміщення зовнішньої реклами» (в редакції, що діяла на момент виникнення спірних правовідносин) не суперечать положенням ст. 38 Закону України «Про автомобільні дороги», оскільки передбачають надання дозволів на розміщення реклами в межах міста відповідними органами виконавчої влади за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

З огляду на викладене суд першої інстанції дійшов правильного висновку щодо порушення позивачем вимог законодавства при розміщенні зовнішньої реклами у зв'язку з неотриманням дозволу на таке розміщення відповідного органу виконавчої влади.

А суд апеляційної інстанції дійшов помилкового висновку про правомірність дій позивача, а відтак безпідставно скасував рішення суду першої інстанції.

Відповідно до ст. 226 КАСУ суд касаційної інстанції скасовує судові рішення суду апеляційної інстанції та залишає в силі рішення суду першої інстанції, ухвалене відповідно до закону і скасоване або змінене помилково.

Враховуючи викладене, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню, а постанова апеляційного суду — скасуванню, із залишенням в силі рішення суду першої інстанції.

Керуючись статтями 220, 221, 226, 230, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради задовольнити.

Постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2012 р. скасувати.

Постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 19 квітня 2012 р. у справі за позовом ТОВ «Юридична компанія «Мос Верум» до

Головного управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), комунального підприємства «Київреклама» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії — залишити в силі.

Ухвала оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України з підстав, у строки та в порядку, що передбачені статтями 237–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 10 вересня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: Логвиненко А. О. (суддя-доповідач), Донець О. Є., Мороз В. Ф., розглянувши в порядку письмового провадження касаційну скаргу Б. на постанову Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 1 червня 2012 р. та ухвалу Вінницького апеляційного адміністративного суду від 11 вересня 2012 р. у справі за позовом Б. до відповідача Виконавчого комітету Хмельницької міської ради з участю третіх осіб без самостійних вимог на предмет спору: Хмельницьке бюро технічної інвентаризації, Ш. Р., Ш. І., Ш. П., про визнання незаконним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії,

В С Т А Н О В И В:

19 січня 2012 р. до суду з позовом про визнання незаконним та скасування рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 3 квітня 1975 р. звернулась Б. Свої вимоги позивач мотивувала тим, що вказаним рішенням відповідач здійснив зміну ідеальних часток між співвласниками житлового будинку. Вважаючи, що рішення виконкому порушує її права, як власника частини будинку, позивач просила його скасувати та зобов'язати Хмельницьке бюро технічної інвентаризації (далі — БТІ) внести відповідні зміни до технічної документації будинку.

Постановою Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 1 червня 2012 р., залишеною без змін ухвалою Вінницького апеляційного адміністративного суду від 11 вересня 2012 р., в задоволенні позову відмовлено.

Не погодившись з судовими рішеннями, Б. звернулась з касаційною скаргою, в якій, посилаючись на неправильне застосування судами норм

матеріального та процесуального права, просила їх скасувати та задовольнити позов. При цьому скаргник зазначив, що суди дійшли помилкового висновку про безпідставність позовних вимог.

Заслухавши суддю-доповідача, розглянувши та обговоривши доводи касаційної скарги, перевіrivши правильність застосування судами попередніх інстанцій норм матеріального і процесуального права, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з огляду на таке.

Відповідно до ст. 159 КАСУ судові рішення повинно бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Судові рішення попередніх інстанцій вказаним вимогам не відповідають у зв'язку з таким.

З матеріалів справи вбачається, що у 1972 р. Д. на підставі договорів купівлі-продажу придбав 1/2 частину будинку, розташованого у м. Хмельницькому за адресою 1.

Рішенням виконкому Хмельницької міської ради від 3 квітня 1975 р. було змінено ідеальні частки співвласників будинку. Відповідно до вказаного рішення Д. належить 11 % будинку, Ш. Р. — 89 %.

9 квітня 1975 р. Д. уклав з позивачем договір дарування, згідно з яким подарував останній 11 % житлового будинку, що знаходиться в м. Хмельницькому за адресою 1.

Частинами 1 та 2 ст. 99 КАСУ обумовлено, що адміністративний позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами. Для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Відповідно до ч. 1 ст. 100 КАСУ адміністративний позов, поданий після закінчення строків, установлених законом, залишається без розгляду, якщо суд на підставі позовної заяви та доданих до неї матеріалів не знайде підстав для визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними, про що постановляється ухвала.

Обґрунтовуючи причини пропуску строку звернення до суду, Б. послалась на те, що про наявність рішення виконкому, яким було змінено ідеальні частки співвласників, вона дізналась у березні 2011 р. після того, як звернулась до БТІ з метою отримання свідоцтва на право власності.

Проте з договору дарування, укладеного у 1975 р., копія якого залучена до матеріалів справи самою Б., вбачається, що останній було даровано 11 % будинку. При цьому договір дарування як на правовстановлюючий документ, що підтверджує право власності Д., посилається на свідоцтво про право особистої власності, видане 8 квітня 1975 р. з урахуванням рішення міськвиконкому від 3 квітня 1975 р.

Отже, з часу укладення договору дарування Б. дізналась про розмір частки у спільній власності, яка перейшла у її власність, та повинна була дізнатися про зміст правовстановлюючих документів, що підтверджують правильність визначення цієї частки. Відтак, з 1975 р. позивач повинна була дізнатися про наявність рішення виконкому від 3 квітня 1975 р., яке, на думку Б., порушує її право власності.

Згідно зі ст. 155 КАСУ суд своєю ухвалою залишає позовну заяву без розгляду, якщо позовну заяву подано з пропуском встановленого законом строку звернення до адміністративного суду і суд не знайшов підстав для визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними.

У зв'язку з тим, що позивачем не наведено ніяких поважних причин, які унеможливили своєчасне звернення до адміністративного суду, суд першої інстанції повинен був залишити позов Б. без розгляду.

Суд апеляційної інстанції, всупереч приписам ст. 203 КАСУ, зазначене порушення норм процесуального права не виправив.

Відповідно до ч. 1 ст. 228 КАСУ суд касаційної інстанції скасовує судові рішення в касаційному порядку і залишає позовну заяву без розгляду або закриває провадження у справі з підстав, встановлених статтями 155 і 157 цього Кодексу.

Керуючись статтями 222, 223, 228, 230, 231, 254 КАС України, суд

у х в а л и в:

Касаційну скаргу Б. задовольнити частково.

Постанову Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 1 червня 2012 р. та ухвалу Вінницького апеляційного адміністративного суду від 11 вересня 2012 р. скасувати.

Позов Б. залишити без розгляду.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України в порядку, передбаченому статтями 235–244 КАСУ.

Позов Б. залишити без розгляду.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України в порядку, передбаченому статтями 235–244 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 11 вересня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: головуєчого — Стрілець Т. Г., суддів: Голяшкіна О. В., Черпіцької Л. Т., розглянувши в письмовому провадженні касаційну скаргу Чернігівської обласної державної адміністрації на постанову Чернігівського окружного адміністративного суду від 17 січня 2013 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2013 р. у справі № 2а/2570/3724/2012 за позовом Ф. І. А. до: господарського суду Чернігівської області, Головного управління Державної казначейської служби України в Чернігівській області, Державної судової адміністрації України, Міністерства фінансів України, Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівської міської ради, виконавчого комітету Чернігівської міської ради про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

Ф. І. А. звернулась до Чернігівського окружного адміністративного суду з позовом до господарського суду Чернігівської області, Головного управління Державної казначейської служби України в Чернігівській області, Державної судової адміністрації України, Міністерства фінансів України, Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівської міської ради, виконавчого комітету Чернігівської міської ради, яким, з урахуванням уточнень позовних вимог, просила визнати бездіяльність відповідачів щодо незабезпечення її благоустроєним житлом в м. Чернігові протиправною та зобов'язати надати Чернігівську обласну державну адміністрацію, Чернігівську міську раду, виконавчий комітет Чернігівської міської ради благоустроєне безоплатне житло у вигляді двокімнатної квартири житловою площею не менш ніж 37,2 кв. м в м. Чернігові та видати ордер на заселення.

Як на підставу своїх вимог позивачка посилалася на ту обставину, що вона працює на посаді судді господарського суду Чернігівської області та перебуває на квартирному обліку як особа, яка користується правом позачергового отримання житла. Однак відповідачі обов'язку по забезпеченню позивача житлом не виконують упродовж багатьох років, що є порушенням її права, визначеного законодавством.

Постановою Чернігівського окружного адміністративного суду від 17 січня 2013 р. у справі № 2а/2570/3724/2012, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2013 р. у зазначеній справі, позовні вимоги задоволено частково, визнано протиправною бездіяльність Чернігівської обласної державної адміністрації,

Чернігівської міської ради, виконавчого комітету Чернігівської міської ради щодо незабезпечення судді благоустроєним житлом у м. Чернігові, зобов'язано Чернігівську обласну державну адміністрацію, Чернігівську міську раду, виконавчий комітет Чернігівської міської ради надати позивачу благоустроєне безоплатне житло у вигляді двокімнатної квартири, житловою площею не менш ніж 37,3 кв. м у м. Чернігові та видати ордер на заселення, в задоволенні позовних вимог в іншій частині відмовлено.

Обґрунтовуючи свою правову позицію, окружний та апеляційний адміністративні суди керувалися доведеністю позивачем своїх вимог, оскільки право на позачергове отримання благоустроєного безоплатного житла визначено нормами чинного законодавства України і узгоджується з повноваженнями відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Не погоджуючись з рішеннями судів попередніх інстанцій, Чернігівська обласна державна адміністрація звернулася до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в якій, посилаючись на порушення судами норм матеріального права, просить зазначені судові рішення скасувати, прийняти нове рішення, яким в задоволенні позовних вимог відмовити.

Справу розглянуто в порядку письмового провадження, встановленого п. 1 ч. 1 ст. 222 КАСУ.

Заслухавши суддю-доповідача, розглянувши і обговоривши доводи касаційної скарги, перевіrivши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права і наданої ними правової оцінки обставин у справі, дослідивши матеріали справи, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню з огляду на таке.

Згідно з ч. 2 ст. 220 КАСУ суд касаційної інстанції переглядає судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій в межах касаційної скарги.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що Ф. І. А. працює в господарському суді Чернігівської області на посаді судді з 25 червня 2001 р.

Відповідно до довідки Відділу квартирної обліку Чернігівської міської ради від 8 листопада 2010 р. № 1302 позивач перебуває на квартирному обліку за місцем проживання у позачерговому списку з 19 червня 2006 р. за № 1078 згідно з рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 19 червня 2006 р. № 121. Сім'я Ф. І. А. є претендентом на двокімнатну квартиру з урахуванням різностатевості.

Переглядаючи судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій, з урахуванням доводів касаційної скарги, колегія суддів Вищого адміністративного суду України керується таким.

Згідно з п. 7 ст. 44 Закону України «Про статус суддів» (в редакції, що діяла на момент виникнення спірних правовідносин) не пізніш як через шість місяців після обрання суддя Конституційного Суду, Верховного Суду, вищого спеціалізованого суду, апеляційного та місцевого суду, який потребує поліп-

шення житлових умов, забезпечується благоустроєним житлом у вигляді окремої квартири чи будинку або службовим житлом за місцем знаходження суду. У разі незабезпечення судді благоустроєним житлом у зазначені строки суд за рахунок державного бюджету може придбати квартиру або будинок за ринковими цінами і передати їх у користування судді. Порядок фінансування судів для цієї мети, а також порядок розрахунків з державним бюджетом органу державної виконавчої влади, який своєчасно не надав судді житло, визначається Кабінетом Міністрів України.

Пунктом 2 Порядку забезпечення житлом суддів Апеляційного суду України, апеляційних і місцевих судів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2005 р. (далі — Порядок), визначено, що суддям, які відповідно до житлового законодавства перебувають на обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов, надають окрему квартиру або будинок місцеві органи виконавчої влади не пізніше ніж через шість місяців після їх обрання на посаду.

Згідно з п. 7 Порядку у разі коли місцевий орган виконавчої влади або Міноборони у шестимісячний строк не забезпечили житлом суддю, який потребує поліпшення житлових умов, суд, на підставі його заяви за погодженням з Державною судовою адміністрацією або її територіальним управлінням (стосовно судді місцевого суду), може прийняти рішення про придбання житла за рахунок коштів державного бюджету та передачу його у користування судді. Придбання житла здійснюється згідно з вимогами Закону України «Про закупівлю товарів, робіт та послуг за державні кошти».

Згідно з п. 9 Порядку для забезпечення суддів благоустроєним житлом Державна судова адміністрація та її територіальні управління (стосовно суддів місцевих судів) ведуть контрольні списки суддів, які потребують поліпшення житлових умов, та суддів, які забезпечені житлом, і вносять місцевим органам виконавчої влади пропозиції щодо забезпечення суддів житлом.

За наведених норм права судова колегія Вищого адміністративного суду України погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про наявність обов'язку місцевих органів виконавчої влади по забезпеченню житлом позивача, що узгоджується з правовою позицією, висловленою у постановках Верховного Суду України від 9 жовтня 2012 р. у справі № 21-350a12 та від 7 травня 2012 р. у справі № 21-292a11.

Відповідно ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Враховуючи викладене, судова колегія Вищого адміністративного суду України дійшла висновку, що доводи касаційної скарги не спростовують

висновків, викладених у рішеннях судів попередніх інстанцій, зазначені судові рішення ґрунтуються на вимогах норм матеріального та процесуального законодавства, підстав для їх скасування не вбачається.

Керуючись статтями 220, 222, 223, 224, 230, 231 КАСУ, колегія суддів
у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Чернігівської обласної державної адміністрації залишити без задоволення.

Постанову Чернігівського окружного адміністративного суду від 17 січня 2013 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2013 р. у справі № 2а/2570/3724/2012 залишити без змін.

Ухвала може бути переглянута Верховним Судом України з підстав, у строки та в порядку, що передбачені статтями 237–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України від 12 вересня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Калашнікової О. В., Леонтович К. Г., Сіроша М. В., розглянувши в порядку письмового провадження адміністративну справу за касаційною скаргою Головного управління юстиції в Одеській області на постанову Одеського окружного адміністративного суду від 9 березня 2011 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 12 квітня 2012 р. у справі № 2а-11/10/1570 за позовом громадської організації «Християнський гуманітарно-економічний відкритий університет» до Головного управління юстиції в Одеській області про визнання наказу незаконним та його відміну,

в с т а н о в и л а:

У грудні 2009 р. Громадська організація «Християнський гуманітарно-економічний відкритий університет» (далі — ГО «ХГЕВУ») звернулася в суд з позовом до Головного управління юстиції в Одеській області (далі — ГУЮ в Одеській області) про визнання наказу від 22 грудня 2008 р. № 725-о/д щодо винесення попередження позивачу про недопущення ним порушень законодавства незаконним та його відміну.

Постановою Одеського окружного адміністративного суду від 9 березня 2011 р., залишеною без змін ухвалою Одеського апеляційного адміністративного суду від 12 квітня 2012 р., позов задоволено.

У касаційній скарзі відповідач, посилаючись на неправильне застосування судами норм матеріального та процесуального права, просить скасувати оскаржувані рішення та відмовити у задоволенні позовних вимог.

Перевіривши правову оцінку обставин справи та повноту їх встановлення, проаналізувавши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права, колегія суддів доходить висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню частково на таких підставах.

Задовольняючи позовні вимоги, суд першої інстанції, з висновком якого погодився і суд апеляційної інстанції, керувався тим, що оскаржуваний наказ від 22 грудня 2008 р. № 725-о/д щодо винесення попередження позивачу про недопущення ним порушень законодавства видано відповідачем з порушенням вимог Закону України «Про об'єднання громадян», Закону України «Про затвердження Положення про порядок легалізації об'єднань громадян», а ГУЮ в Одеській області діяло не у межах повноважень та не у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

При цьому суд звернув увагу на те, що у позивача була відсутня можливість усунути виявлені в ході проведення перевірки порушення вимог чинного законодавства, оскільки він був ознайомлений з виявленими порушеннями лише через 10 місяців після проведення відповідної перевірки.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України не погоджується з такими висновками судів попередніх інстанцій з огляду на таке.

Згідно із ч. 1 ст. 69 КАСУ доказами в адміністративному судочинстві є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення осіб, які беруть участь у справі, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються судом на підставі пояснень сторін, третіх осіб та їхніх представників, показань свідків, письмових і речових доказів, висновків та пояснень спеціалістів.

Судами попередніх інстанцій встановлено та підтверджується матеріалами справи, що відповідачем на підставі наказу від 3 червня 2008 р. № 91-а/г проведено перевірку дотримання ГО «ХГЕВУ» положень його Статуту, за наслідками якої виявлені порушення Законів України «Про об'єднання громадян», «Про освіту», «Про свободу совісті та релігійні організації» та прийнято рішення звернутись до Державного комітету України у справах національностей та релігій з проханням надати висновок щодо відповідності Статуту позивача Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Висновком Державного комітету у справах національностей та релігій від 7 липня 2008 р. № 7/2-8-100 встановлено, що окремі положення Статуту позивача містять ознаки релігійної організації і відповідно підпадають під дію Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», у зв'язку з чим відповідач своїм листом від 15 жовтня 2008 р. № 06-8162 повідомив ГО

«ХГЕВУ» про необхідність приведення своєї діяльності у відповідність до чинного законодавства та зареєструватись як релігійна організація, що відповідатиме основній меті та завданням організації.

Станом на 22 грудня 2008 р. у зв'язку з неусуненням відповідних порушень та неповідомленням про вжиті заходи, ГУЮ в Одеській області винесено попередження (лист від 22 грудня 2008 р. № 06-10283), який отримано позивачем 23 грудня 2008 р.

22 грудня 2008 р. відповідачем прийнято наказ № 725о/д про винесення попередження ГО «ХГЕВУ» про недопущення порушень законодавства.

Відповідно до ст. 25 Закону України «Про об'єднання громадян» та вимог Положення про Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головні управління юстиції в областях, м. Києві та м. Севастополі, управління юстиції здійснює контроль за додержанням громадськими організаціями положень їх статутів та вимог законодавства, має право бути присутніми на заходах, що проводяться об'єднаннями громадян, вимагати необхідні документи, одержувати пояснення.

Статтею 1 Статуту ГО «ХГЕВУ» встановлено, що позивач є громадською організацією, вона створена відповідно до вимог Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про об'єднання громадян».

Вирішуючи спір по суті позовних вимог, суди зазначали, що, оскільки позивач не був вчасно ознайомлений з виявленими під час проведення перевірки порушеннями, він був позбавлений можливості усунути вказані порушення вимог чинного законодавства. Крім того, суди вказали на те, що лист відповідача від 15 жовтня 2008 р. з пропозицією зареєструватись як релігійна організація не містить обов'язкових реквізитів, зокрема терміну виконання.

Водночас колегія суддів вважає, що при вирішенні цього спору слід звернути увагу на те, що матеріали справи містять лист ГУЮ в Одеській області від 15 жовтня 2008 р. та лист Державного комітету України у справах національностей та релігій від 11 листопада 2008 р. № 7/219-174.

Згідно з листом Державного комітету України у справах національностей та релігій «Щодо надання експертного висновку» від 7 липня 2008 р. № 7/2 -8-100 окремі положення Статуту ХГЕВУ, зокрема ст. 1, п. 3.1 ст. 3, п. 4.7 ст. 4 Статуту містять ознаки релігійної організації і, відповідно, підпадають під дію Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Крім того, листом Державного комітету України у справах національностей та релігій від 11 листопада 2008 р. № 7/2-19-174 позивача повідомлено про необхідність вилучення відповідних пунктів Статуту, які підпадають під дію Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», оскільки ГО «ХГЕВУ» не зареєстровано як релігійна організація.

Однак, посилаючись на несвоєчасність отримання позивачем інформації щодо виявлених під час проведення перевірки порушення та визнаючи незаконним оскаржуваний наказ відповідача від 22 грудня 2008 р. № 725-о/д, судами не звернуто увагу на отримання позивачем зазначених вище висновків Державного комітету України у справах національностей та релігій, які направлялись на адресу ректора ГО «ХГЕВУ» як самим комітетом, так і відповідачем для належного реагування та вжиття відповідних заходів.

Поза увагою судів залишилось також з'ясування питання: що було підставою для звернення позивача із відповідними запитами та листами щодо позбавлення його інформації про проведення ГУЮ в Одеській області перевірки положень Статуту?

Таким чином, при вирішенні спору судами не дано оцінку щодо наявності доказів, які підтверджують, що позивачу було відомо про виявлені порушення та обов'язковість вжиття необхідних заходів.

Відповідно до статей 27, 28 Закону України «Про об'єднання громадян» об'єднання громадян несуть відповідальність, передбачену цим Законом та іншими законодавчими актами України. За порушення законодавства до об'єднання громадян можуть бути застосовані такі стягнення: попередження; штраф; тимчасова заборона (зупинення) окремих видів діяльності; тимчасова заборона (зупинення) діяльності; примусовий розпуск (ліквідація).

Згідно з матеріалами справи, станом на 18 грудня 2008 р. ГО «ХГЕВУ» не було усунуто порушення, які зазначались у листі відповідача від 15 жовтня 2008 р., позивача листом ГУЮ в Одеській області від 18 грудня 2008 р. зобов'язано в найкоротші терміни повідомити про вжиті нею заходи.

Оскільки позивачем не усунуто порушень, на які вказувалось ГУЮ в Одеській області, на підставі статей 25, 29 Закону України «Про об'єднання громадян» наказом від 22 грудня 2008 р. № 725-о/д винесено попередження про недопущення порушень законодавства.

Однак при скасуванні наведеного наказу судами не зазначено, на підставі якого нормативного акта оскаржуваний наказ є незаконним та не відповідає нормам чинного законодавства, відсутні посилання на норми матеріального права при ухваленні відповідного рішення.

Крім того, не погоджуючись з рішенням судів попередніх інстанцій, ГУЮ в Одеській області в касаційній скарзі вказує на те, що судами не зазначено, відповідно до якого нормативно-правового акта зазначення в листі на адресу ГО «ХГЕВУ» реквізитів (порядок, термін виконання зазначених вимог та санкції у випадку його невиконання) є обов'язковим. Судами не спростовано ці твердження відповідача та судами не надано належної оцінки всім доказам у справі в їх сукупності та не досліджено у повному обсязі об'єктивні дані щодо належної поінформованості про виявлені перевіркою порушення щодо відповідності Статуту позивача нормам законів.

Крім того, із матеріалів справи вбачається, що про невідповідність певних статей Статуту вимогам чинного законодавства ГО «ХГЕВУ» знала тривалий час і неодноразово зверталась до відповідних органів щодо спростування чи з'ясування висновків, викладених в листі відповідача від 15 жовтня 2008 р., а тому висновок судів про те, що саме несвоєчасне ознайомлення позивача з виявленими порушеннями стало підставою для усунення зазначених порушень, є передчасним. Колегія суддів зазначає, що викладені вище фактичні обставини, які залишились поза увагою суддів, можуть суттєво вплинути на реалізацію права судового захисту та, відповідно, на правильність та законність прийнятих судових рішень.

Таким чином, матеріали справи свідчать, що зазначеним відповідачем обставинам з посиланням на докази та вимоги закону суди попередніх інстанцій оцінки не дали, чим позбавили можливості суд касаційної інстанції перевірити обґрунтованість висновків судових рішень щодо законності дій позивача.

За таких обставин колегія суддів вважає, що судові рішення попередніх інстанцій постановлені з порушенням норм процесуального права, які не можуть бути усунені в суді касаційної інстанції.

За таких обставин, з метою повного захисту порушеного права та відповідно до положень ст. 227 КАСУ колегія суддів дійшла висновку про необхідність скасування рішень судів першої та апеляційної інстанцій і направлення справи на новий розгляд до суду першої інстанції, оскільки порушення судами норм матеріального та процесуального права, які призвели до неправильного вирішення справи, не можуть бути усунені судом касаційної інстанції.

Керуючись статтями 220, 222, 223, 227, 231 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Головного управління юстиції в Одеській області задовольнити частково.

Постанову Одеського окружного адміністративного суду від 9 березня 2011 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 12 квітня 2012 р. скасувати, справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, і може бути переглянута Верховним Судом України, у строк та у порядку, що визначені статтями 237–239-1 КАСУ.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України
від 24 вересня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: головуєчого — Леонтович К. Г., суддів: Калашнікової О. В., Сіроша М. В., за участю представника ТОВ «Азовська нафтова компанія» — К., розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду справу за касаційною скаргою Маріупольської митниці на постанову Донецького окружного адміністративного суду від 6 березня 2012 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 18 квітня 2012 р. у справі № 2а/0570/900/12 за позовом ТОВ «Азовська нафтова компанія» до Маріупольської митниці про визнання неправомірною відмови, визнання незаконними та скасування рішень про визначення митної вартості товару і карток відмови,

в с т а н о в и л а:

У грудні 2009 р. ТОВ «Азовська нафтова компанія» звернулося в суд з позовом до Маріупольської митниці, в якому просило визнати неправомірною відмову в прийнятті митних декларацій, митному оформленні товарів, визнати незаконними та скасувати картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України: № 703030000/2009/000256 за ВМД № 703030005/2009/501754, № 703030000/2009/000257 за ВМД № 703030005/2009/501756, № 703030000/2009/000259 за ВМД № 703030005/2009/501752, № 703030000/2009/000260 за ВМД № 703030005/2009/501755, № 703030000/2009/000258 за ВМД № 703030005/2009/501750, № 703030000/2009/000255 за ВМД № 703030005/2009/501764, № 703030000/2009/000370 за ВМД № 703030005/2009/502472, № 703030000/2009/000371 за ВМД № 703030005/2009/502473, № 703030000/2009/000369 за ВМД № 703030005/2009/502468, № 703030000/2009/000374 за ВМД № 703030005/2009/502466, № 703030000/2009/000375 за ВМД № 703030005/2009/502467, № 703030000/2009/000368 за ВМД № 703030005/2009/502469, № 703030000/2009/000373 за ВМД № 703030005/2009/502491, № 703030000/2009/000376 за ВМД № 703030005/2009/502546;

визнати незаконними та скасувати рішення про визначення митної вартості: № 703000013/2009/000630/1, № 703000013/2009/000631/1, № 703000013/2009/000628/1, № 703000013/2009/000627/1, № 703000013/2009/000629/1, № 703000013/2009/000626/1 від 12 серпня 2009 р., № 703000013/2009/000803/1, № 703000013/2009/000804/1,

№ 703000013/2009/000800/1, № 703000013/2009/000799/1,
 № 703000013/2009/000798/1, № 703000013/2009/000801/1,
 № 703000013/2009/000802/1 від 13 жовтня 2009 р., № 703000013/
 2009/000823/1 від 12 жовтня 2009 р.;

зобов'язати здійснити митне оформлення поставленого за контрактом газового конденсату за ціною, визначеною по ВМД: № 703030005/2009/501754, № 703030005/2009/501756, № 703030005/2009/501752, № 703030005/2009/501755, № 703030005/2009/501750, № 703030005/2009/501764, № 703030005/2009/502472, № 703030005/2009/502473, № 703030005/2009/502468, № 703030005/2009/502466, № 703030005/2009/502467, № 703030005/2009/502469, № 703030005/2009/502491, № 703030005/2009/502546.

Позовні вимоги мотивовані тим, що відповідачем безпідставно визначена митна вартість товару шляхом додавання витрат на доставку товару та підстав для самостійного визначення митної вартості газового конденсату у митниці не було. Позивач зазначає, що остаточну ціну товару газового конденсату, придбаного позивачем у компанії «ЛІТАСКО», Швейцарія, позивачем була сплачена вартість транспортування (залізничний тариф), який не сплачувався позивачем окремими платіжними документами, а був включений до ціни товару і сплачувався у її складі.

Справа неодноразово розглядалася судами різних інстанцій.

Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 6 березня 2012 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 18 квітня 2012 р., позов задоволений. Визнана неправомірною відмова Маріупольської митниці в прийнятті митної декларації, митному оформленні товарів, визнані незаконними та скасовані картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000256 — за ВМД № 703030005/2009/501754, від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000257 — за ВМД № 03030005/2009/501756, від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000259 — за ВМД № 703030005/2009/501752, від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000260 — за ВМД № 703030005/2009/501755, від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000258 — за ВМД № 703030005/2009/501750, від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000255 — за ВМД № 703030005/2009/501764, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000370 — за ВМД № 703030005/2009/502472, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000371 — за ВМД № 703030005/2009/502473, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000369 — за ВМД № 703030005/2009/502468, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000374 — за ВМД № 703030005/2009/502466, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/

2009/000375 — за ВМД № 703030005/2009/502467, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000368 — за ВМД № 703030005/2009/502469, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000373 — за ВМД № 703030005/2009/502491, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000376 — за ВМД № 703030005/2009/502546.

Визнані незаконними та скасовані рішення Маріупольської митниці про визначення митної вартості від 12 серпня 2009 р. № 703000013/2009/000630/1, № 703000013/2009/000631/1, № 703000013/2009/000628/1, № 703000013/2009/000627/1, № 703000013/2009/000629/1, № 703000013/2009/000626/1, від 13 жовтня 2009 р. № 703000013/2009/000803/1, № 703000013/2009/000804/1, № 703000013/2009/000800/1, № 703000013/2009/000799/1, № 703000013/2009/000798/1, № 703000013/2009/000801/1, № 703000013/2009/000802/1, від 12 жовтня 2009 р. № 703000013/2009/000823/1.

Зобов'язано Маріупольську митницю здійснити митне оформлення поставленого за контрактом газового конденсату за ціною, визначеною ТОВ «Азовська нафтова компанія» у ВМД № 703030005/2009/501754, № 703030005/2009/501756, № 703030005/2009/501752, № 703030005/2009/501755, № 703030005/2009/501750, № 703030005/2009/501764, № 703030005/2009/502472, № 703030005/2009/502473, № 703030005/2009/502468, № 703030005/2009/502466, № 703030005/2009/502467, № 703030005/2009/502469, № 703030005/2009/502491, № 703030005/2009/502546.

Не погоджуючись з ухваленими у справі рішеннями Маріупольська митниця звернулася до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в якій просить скасувати постанову суду першої інстанції і ухвалу суду апеляційної інстанції та ухвалити нове судове рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, посилаючись на порушення судами норм матеріального та процесуального права.

В запереченнях на касаційну скаргу ТОВ «Азовська нафтова компанія» просить касаційну скаргу залишити без задоволення, а рішення судів першої та апеляційної інстанції — без змін.

Перевіривши правову оцінку обставин справи та повноту їх встановлення, доводи касаційної скарги, проаналізувавши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права колегія суддів Вищого адміністративного суду України вважає, що касаційна скарга підлягає задоволенню на таких підставах.

Судами першої і апеляційної інстанцій встановлено, що між позивачем та компанією «ЛІТАСКО» був укладений зовнішньоекономічний контракт від 28 лютого 2008 р. № 1 на поставку сирової нафти та (або) газового конденсату та (або) композиту нафтового стабілізованого для технологічних цілей

на умовах поставки DDU ст. Маріуполь Сортувальна (Донецької залізниці) згідно з Міжнародними правилами тлумачення торговельних термінів «ІНКОТЕРМС» в редакції 2000 р. Відповідно до п. 6 Контракту ціна на товар узгоджується сторонами у доповненнях до Контракту, встановлюється за нетто тонну на умовах поставки DDU ст. Маріуполь Сортувальна (Донецької залізниці) згідно з Міжнародними правилами тлумачення торговельних термінів «ІНКОТЕРМС» в редакції 2000 р. у доларах США та включає вартість транспортування Товару (залізничний тариф). Згідно з п. 4.12 Контракту сплата залізничного тарифу від пункту відвантаження до залізничної станції Маріуполь Сортувальна (Донецької залізниці) здійснюється постачальником. Згідно з контрактом ціна товару визначається за формулою. Між позивачем та постачальником було укладено Доповнення від 29 квітня 2008 р. № 10 до Контракту, відповідно до умов якого постачальник був зобов'язаний поставити позивачу 10 000 метричних тонн газового конденсату (+/- 10 %) зі ст. Опорна, Казахстан до станції Маріуполь Сортувальна (Донецької залізниці) на умовах поставки DDU ст. Маріуполь Сортувальна; орієнтовна ціна за 1 тонну газового конденсату була визначена відповідно до п. 6.4 Контракту та становила 867,259 дол. США за тонну. Для здійснення попередньої оплати товару в порядку п. 7 Контракту постачальником було виставлено позивачу попередній інвойс № 90104668/4197 від 28 травня 2008 р., та позивачем здійснена передоплата за товар у розмірі 2 800 000 дол. США.

Позивачем були надані відповідачу ВМД для завершення процедури декларування, у яких митна вартість товару — газового концентрату була розрахована відповідно до остаточної ціни за одну тонну поставленого товару та становила згідно з ВМД від 3 серпня 2009 р., 5 жовтня 2009 р., 6 жовтня 2009 р., 9 жовтня 2009 р. № 703030005/2009/501754 — 1 307 682,22 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/501756 — 5 614 709,18 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/501752 — 2 674 164,41 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/501755 — 267 109,98 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/501750 — 263 876,56 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/501764 — 268 110,13 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502472 — 6 242 564,70 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502473 — 5 112 808,29 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502468 — 4 697 582,88 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502466 — 3 944 843,80 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502467 — 3 092 879,82 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502469 — 4 735 379,27 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502491 — 10 903 241,09 грн, згідно з ВМД № 703030005/2009/502546 — 491 774,41 грн.

Фактично поставлений газовий конденсат було раніше задекларовано позивачем у спрощеному порядку згідно зі ст. 82 МКУ із застосуванням тимчасових ВМД.

Маріупольською митницею за результатами розгляду ВМД, поданих позивачем, товаросупровідних та інших документів було відмовлено позивачеві в їх прийнятті, видані спірні картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України від 13 серпня 2009 р. № 703030000/2009/000256 — за ВМД № 703030005/2009/501754, № 703030000/2009/000257 — за ВМД № 703030005/2009/501756, № 703030000/2009/000259 — за ВМД № 703030005/2009/501752, № 703030000/2009/000260 — за ВМД № 703030005/2009/501755, № 703030000/2009/000258 — за ВМД № 703030005/2009/501750, № 703030000/2009/000255 — за ВМД № 703030005/2009/501764, від 14 жовтня 2009 р. № 703030000/2009/000370 — за ВМД № 703030005/2009/502472, № 703030000/2009/000371 — за ВМД № 703030005/2009/502473, № 703030000/2009/000369 — за ВМД № 703030005/2009/502468, № 703030000/2009/000374 — за ВМД № 703030005/2009/502466, № 703030000/2009/000375 — за ВМД № 703030005/2009/502467, № 703030000/2009/000368 — за ВМД № 703030005/2009/502469, № 703030000/2009/000373 — за ВМД № 703030005/2009/502491, № 703030000/2009/000376 — за ВМД № 703030005/2009/502546.

Митним органом були затребувані додаткові документи, в тому числі калькуляція і рахунок транспортних затрат, які декларантом не були надані з вчиненням відповідного запису щодо неможливості їх надати у зв'язку з відсутністю транспортних витрат за контрактом.

Відповідно до карток відмови в прийнятті митних декларацій митницею, митні декларації не можуть бути прийняті, товари не підлягають пропуску через митний кордон України з причини того, що митна вартість товару, визначена митним органом, є вищою, ніж заявлено у ВМД. Відповідачем також зазначено, що позивачеві необхідно заявити митну вартість товарів згідно з рішеннями митниці про визначення митної вартості товарів.

Маріупольською митницею прийняті спірні рішення про визначення митної вартості від 12 серпня 2009 р. № 703000013/2009/000630/1, відповідачем скоригована митна вартість товару за ціною контракту і збільшена на суму транспортних витрат, визначених відповідачем самостійно, що становила 299 278,22 дол. США замість розрахованої позивачем за остаточною ціною товару 269 514,06 дол. США; № 703000013/2009/000631/1, скоригована митна вартість — 1 283 570,82 дол. США замість 1 156 646,52 дол. США, № 703000013/2009/000628/1, скоригована митна вартість — 611 271,22 дол. США замість 550 885,69 дол. США, № 703000013/2009/000627/1, скоригована митна вартість — 61 074,95 дол. США замість 55 035,64 дол. США, № 703000013/2009/000629/1, скоригована митна вартість — 60 396,69 дол. США замість 54 385,11 дол. США, № 703000013/

2009/000626/1, скоригована митна вартість — 61 366,33 дол. США замість 55 257,65 дол. США, від 13 жовтня 2009 р. № 703000013/2009/000803/1, скоригована митна вартість — 1 431 554,07 дол. США замість 1 289 040,37 дол. США, № 703000013/2009/000804/1, скоригована митна вартість 1 168 936,31 дол. США замість 1 053 318,56 дол. США, № 703000013/2009/000800/1, скоригована митна вартість — 1 075 964,45 дол. США замість 969 673,42 дол. США, № 703000013/2009/000799/1, скоригована митна вартість — 903 042,12 дол. США замість 813 420,17 дол. США, № 703000013/2009/000798/1, скоригована митна вартість — 708 997,09 дол. США замість 638 391,64 дол. США, № 703000013/2009/000801/1, скоригована митна вартість — 1 084 566,96 дол. США замість 977 354,29 дол. США № 703000013/2009/000802/1, скоригована митна вартість — 2 493 008,53 дол. США замість 2 246 099,56 дол. США, від 12 жовтня 2009 р. № 703000013/2009/000823/1, скоригована митна вартість — 112 589,32 дол. США замість 101 354,99 дол. США.

Митна вартість товару газового конденсату, поставленого за контрактом від 28 лютого 2008 р. № 1 з доповненням від 29 квітня 2008 р. № 10 до цього контракту, було самостійно визначено митницею відповідно до ст. 267 МКУ шляхом додавання до сплаченої за Контрактом вартості товару суми витрат на доставку товару від ст. Опорна (Казахстан) до ст. Успенська (російсько-український кордон). При розрахунку транспортних витрат відповідачем використовувалася інформація, надана митними органами Російської Федерації щодо розміру плати за перевезення, яка становить 79,9 дол. США за тону вантажу.

Обставини справи сторонами не заперечуються.

Позивач вважає оскаржувані рішення і картки відмови незаконними, а вимоги митного органу необґрунтованими щодо надання документів про транспортні витрати, оскільки транспортні витрати входять у вартість товару за контрактом.

Суди першої та апеляційної інстанцій, задовольняючи позовні вимоги, послалися на ті обставини, що за умовами контракту у ціну товару входять транспортні витрати, що підтверджується листом поставщика, тому у митного органу відсутні підстави для витребування додаткових документів щодо транспортних витрат та ухвалення рішень про визначення митної вартості товару і прийняття карток відмови.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України не погоджується з висновками судів першої і апеляційної інстанцій з огляду на таке.

Згідно з обставинами справи між сторонами виник спір щодо законності дій митного органу при прийнятті рішень про визначення митної вартості товару за зовнішньоекономічним контрактом та врахування до вартості това-

ру за ціною контракту транспортних витрат, а також законність підстав для прийняття карток відмови.

Відповідно до ч. 1 ст. 40 МКУ, чинного на час спірних правовідносин, митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України.

Статтею 70 МКУ встановлено, що метою митного оформлення є засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та оформлення результатів такого контролю, а також статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів і транспортних засобів. Митне оформлення здійснюється посадовими особами митного органу.

Операції митного оформлення, порядок їх здійснення, а також форми митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, визначаються Кабінетом Міністрів України.

За ст. 72 МКУ митне оформлення розпочинається після подання митному органу митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та оформлення документів, відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають митному оформленню.

Тобто особи, які переміщують товари через митний кордон України, зобов'язані подавати митним органам документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

Відповідно до ст. 262 МКУ митна вартість товарів і метод її визначення заявляються (декларуються) митному органу декларантом під час переміщення товарів через митний кордон України шляхом подання декларації митної вартості та документів, які підтверджують заявлену митну вартість товару.

Порядок та умови декларування митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, встановлюються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення декларацій митної вартості — спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Постановою КМУ від 20 грудня 2006 р. № 1766 затверджений Порядок декларування митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, та подання відомостей для її підтвердження, яким визначено, що визначення митної вартості — це сукупність дій, які вчиняються декларантом та (або) митним органом з метою визначення вартості товарів відповідно до положень МКУ та інших нормативно-правових актів.

Пунктом 5 Порядку встановлено, що для заявлення митної вартості товарів, визначеної за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вар-

тість операції), відповідно до ст. 267 МКУ подається декларація митної вартості за формою згідно з додатком 1.

Згідно зі ст. 266 МКУ, чинного на час спірних правовідносин, визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, здійснюється за такими методами: 1) за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції); 2) за ціною договору щодо ідентичних товарів; 3) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів; 4) на основі віднімання вартості; 5) на основі додавання вартості (обчислена вартість); 6) резервного.

Відповідно до ст. 267 МКУ, чинного на час спірних правовідносин, до митної вартості товару включаються, в тому числі, вартість транспортування.

Основним є метод визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції). При митному оформленні товару позивача у митного органу виник сумнів щодо правильності заявленої митної вартості товару, оскільки декларант не надав документів щодо транспортних витрат, при цьому відповідач посилається на ті обставини, що за формулою визначення митної вартості товару, за якою була оцінена митна вартість товару, транспортні витрати не увійшли до митної вартості товару, тому відповідачем були затребувані додаткові документи щодо транспортних витрат.

Колегія суддів погоджується з наведеними доводами митного органу щодо законності дій відносно витребування додаткових документів.

Так, згідно з умовами контракту вартість товару визначається за загальною формулою, складові якої включають, з урахуванням попередньої ціни товару: середнє котирування на сиру нафту, коефіцієнт перерахунку барелей в тонни, премію, що позивачем не заперечується. Виходячи із складових формул, за якою була вирахована ціна товару, до неї не входять витрати на транспортування газового конденсату. Суди послалися на п. 4.12 Контракту, згідно з яким оплата транспортування товару проводиться поставщиком. Однак наведений пункт контракту не вказує, що транспортні витрати входять у ціну товару, що підтверджується складовими формулами, якою визначалася вартість товару. Разом з тим, в п. 6 Контракту, який визначає ціну товару, зазначено, що в додатках до поставки товару вказується орієнтовна ціна партії товару, яка включає в себе вартість транспортування такої партії та окремо виділяється вартість транспортування партії товару; плата залізничного тарифу (товар поставлявся залізницею) здійснюється позивачем на рахунок поставщика 25 числа місяця, що передує місяцю відвантаження товару, на основі рахунку, що виставляється поставщиком 100 % залізничного тарифу, за кількість товару, відвантаженого в першій декаді наступного місяця.

Виходячи з наведених умов контракту, має місце попередня оплата залізничних транспортних послуг позивачем за окремим рахунком, яка в подальшому повинна включатися у митну вартість товару, тому посилення позивача

на те, що у вартість товару входять транспортні витрати і у нього відсутні документи щодо транспортних витрат, безпідставні і не ґрунтуються на умовах контракту, наведена у контракті формула встановлення вартості товару не містить показника щодо врахування транспортних витрат.

Враховуючи наведене, у митного органу були обґрунтовані підстави для витребування додаткових документів для підтвердження заявленої позивачем митної вартості товару.

Згідно з ч. 2 ст. 265 МКУ митний орган має право упевнитися в достовірності або точності будь-якої заяви, документа чи декларації, поданої для цілей визначення митної вартості.

Відповідно до ст. 88 МКУ декларант зобов'язаний надати митному органу передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних процедур.

При цьому, в рамках положень п. 11 Порядку № 1766, для підтвердження митної вартості товарів на вимогу митного органу декларант зобов'язаний подати додаткові документи. У зв'язку з сумнівами щодо правильності заявленої митної вартості товару відповідачем були витребувані додаткові документи для підтвердження митної вартості товарів згідно з переліком. Згідно з обставинами справи декларантом не були надані витребувані додаткові документи, а саме: калькуляція і рахунок транспортних витрат без вмотивованих обґрунтувань.

Наданий позивачем лист поставщика компанії «ЛІТАСКО», що транспортні витрати входять у вартість товару, не можуть бути прийняті до уваги, оскільки лист не є достовірним доказом та суперечить наведеним умовам контракту.

Термін подання додаткових документи становить 10 календарних днів після ознайомлення із записом митного органу про їх надання, за вмотивованою заявою декларанта такий строк продовжується.

Позивач на вимогу митного органу не надав додаткових документів. Оскільки митним органом неможливо здійснити завершення митного оформлення за наданими позивачем ВМД, на підставі п. 11 Порядку, митницею були прийняті оскаржувані рішення про визначення митної вартості товару за першим методом (ціною контракту) з додаванням транспортних витрат.

Якщо декларантом не надані в установленій законодавством термін зазначені додаткові документи або якщо він відмовився від їх надання, то митний орган відповідно до ст. 265 МКУ, п. 14 Порядку № 1766 визначає митну вартість товарів на підставі наявних відомостей згідно із законодавством.

У цих спірних правовідносинах у митниці виник обґрунтований сумнів щодо правильності заявленої митної вартості товару. З урахуванням наведеного митниця мала обґрунтовані підстави для витребування додаткових доку-

ментів для підтвердження заявленої митної вартості товару. При витребуванні додаткових документів митниця діяла відповідно до Порядку № 1766 та норм митного законодавства. При цьому відповідач, відповідно до наведених законодавчих норм надавав позивачу можливість підтвердження заявленої митної вартості чи корегування митної вартості шляхом надання додаткових документів, однак позивач не використав надані митницею можливості щодо підтвердження заявленої митної вартості. У зв'язку з ненаданням позивачем додаткових документів у митниці не було можливості застосувати митну вартість, визначену позивачем.

Виходячи з наведеного, колегія суддів вважає, що, приймаючи оскаржувані рішення про визначення митної вартості товару та картки відмови, Маріупольська митниця діяла в межах повноважень та на підставі вимог чинного законодавства.

Враховуючи встановлені обставини справи, суди попередніх інстанцій дійшли помилкових висновків про визнання незаконними і скасування оскаржуваних рішень митниці про визначення митної вартості товарів та карток відмови.

При ухваленні рішень суди першої та апеляційної інстанції допустили порушення норм матеріального і процесуального права, тому касаційна скарга підлягає задоволенню.

Отже, митний орган діяв відповідно до чинного на момент виникнення спору законодавства, в межах компетенції, а тому відсутні підстави для задоволення заявленого позову.

Відповідно до ст. 229 КАСУ суд касаційної інстанції має право скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалити нове рішення, якщо обставини справи встановлені повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанцій порушили норми матеріального чи процесуального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України дійшла висновків, що обставини справи встановлені повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанції при ухваленні судових рішень порушили норми матеріального та процесуального права, що призвело до ухвалення необґрунтованих рішень.

За таких обставин доводи касаційної скарги спростовують висновки судів першої і апеляційної інстанцій, а тому касаційна скарга підлягає задоволенню із скасуванням рішень судів першої і апеляційної інстанцій з ухваленням нового рішення про відмову в задоволенні позовних вимог виходячи з наведеного.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 229, 230, 232 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

п о с т а н о в и л а :

Касаційну скаргу Маріупольської митниці задовольнити.

Постанову Донецького окружного адміністративного суду від 6 березня 2012 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 18 квітня 2012 р. скасувати, ухвалити нове рішення.

В задоволенні позовних ТОВ «Азовська нафтова компанія» до Маріупольської митниці про визнання неправомірної відмови, визнання незаконними та скасування рішень про визначення митної вартості товару і карток відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України відмовити.

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення і може бути переглянута Верховним Судом України з підстав, передбачених статтями 237–239 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 8 жовтня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі суддів: Чалого С. Я., Мороз Л. Л., Розваляєвої Т. С., розглянувши в порядку письмового провадження касаційну скаргу ТОВ «Південенерго» на постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 9 березня 2011 р. у справі за позовом ТОВ «Південенерго» до Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів про визнання недійсною постанови,

в с т а н о в и л а:

Постановою Херсонського окружного адміністративного суду від 5 червня 2009 р. позов ТОВ «Південенерго» задоволено. Скасовано постанову начальника до Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів від 9 лютого 2009 р. № 48 про накладення на позивача стягнень, передбачених ст. 23 Закону України «Про захист прав споживачів».

Постановою Одеського апеляційного адміністративного суду від 9 березня 2011 р. рішення суду першої інстанції скасовано, в позові відмовлено.

Не погоджуючись із зазначеним судовим рішенням апеляційного суду, позивач подав касаційну скаргу, у якій просить його скасувати, постанову суду першої інстанції залишити в силі, посиляючись на порушення судом норм матеріального та процесуального права.

Заслухавши доповідь судді Вищого адміністративного суду України стосовно обставин, необхідних для прийняття рішення судом касаційної інстанції, перевіривши і обговоривши доводи касаційної скарги, проаналізувавши

правильність застосування судом апеляційної інстанції норм матеріального та процесуального права, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню на таких підставах.

Як правильно встановлено судами та підтверджується наявними у справі матеріалами, 3–4 лютого 2009 р. представниками Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів було проведено перевірку ТОВ «Південенерго» з питань дотримання законодавства про захист прав споживачів. Вказана перевірка проводилася на підставі скарг Н. та Л.

За результатами перевірки складено акт від 3 лютого 2009 р. № 000035, відповідно до якого виявлено порушення вимог статей 6, 10, 15 Закону України «Про захист прав споживачів». Зокрема, в акті зазначається, що ТОВ «Південенерго» порушено вимоги п. 2.1 про експлуатацію будинку; не виконано п. 3.3 щодо сплати пені у розмірі 0,05 % за порушення терміну введення житлового будинку в експлуатацію; п. 3.3 містить несприятливі умови, які полягають у тому, що пеня за прострочення виконання умов договору встановлена у розмірі 0,05 %, тоді як ч. 5 ст. 10 Закону України «Про захист прав споживачів» пеня передбачена у розмірі 3 %; не виконано п. 2.2.1 щодо проведення залишкових взаєморозрахунків виходячи з фактичної площі квартири згідно з актами БТІ; не виконано п. 2.1.1 щодо проведення комплексу внутрішньоквартирних робіт по закінченню будівництва; встановлено порушення прав споживачів на одержання необхідної, доступної та своєчасної інформації.

У зв'язку з виявленими порушеннями, в порядку ст. 23 Закону України «Про захист прав споживачів», 17 лютого 2009 р. постановою начальника Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів № 48 на ТОВ «Південенерго» накладено штраф у розмірі 504 454,28 грн за порушення умов договорів між споживачами та виконавцем послуг і порушення прав споживачів на інформацію про продукцію.

Як вбачається з матеріалів справи, між ТОВ «Південенерго» та Л. і Н. укладено договори про часткову участь в будівництві від 26 вересня 2006 р. № 233 та від 20 листопада 2006 р. № 286 відповідно.

За змістом розділу 1 «Загальні умови» договорів від 26 вересня 2006 р. № 233 та від 20 листопада 2006 р. № 286, Учасник вступає в договір з метою задоволення своїх особистих побутових потреб в житлі. Учасник зобов'язується надати Забудовнику грошові кошти у розмірі та на умовах, передбачених договором, на будівництво квартири (житла) в шестиповерховому 50-квартирному будинку, розташованому за адресою 1, а Забудовник зобов'язується закінчити будівництво вказаного житла, ввести його в експлуатацію і передати у власність Учаснику.

Згідно з розділом 2 «Обов'язки сторін» договорів від 26 вересня 2006 р. № 233 та від 20 листопада 2006 р. забудовник зобов'язується: виконати

комплекс внутрішньоквартирних робіт по закінченню будівництва квартири Учасника в житловому будинку; виконати комплекс робіт по будівництву житлового будинку, необхідних для здачі будинку в експлуатацію; скінчити будівництво дому та ввести його в експлуатацію.

Таким чином, ТОВ «Південенерго» взяло на себе обов'язок виконати комплекс робіт по будівництву житлового будинку та введення його в експлуатацію з метою задоволення особистих побутових потреб фізичних осіб у житлі. Тобто в цьому випадку ТОВ «Південенерго» є виконавцем робіт, а Л. і Н. — споживачами у розумінні Закону України «Про захист прав споживачів». Отже, має місце замовлення та оплата робіт, пов'язаних з будівництвом об'єкта нерухомості, при цьому кінцева мета — придбання товару (квартири).

Відповідно до ст. 875 ЦКУ за договором будівельного підряду підрядник зобов'язується збудувати і здати у встановлений строк об'єкт або виконати інші будівельні роботи відповідно до проектно-кошторисної документації, а замовник зобов'язується надати підрядникові будівельний майданчик (фронт робіт), передати затверджену проектно-кошторисну документацію, якщо цей обов'язок не покладається на підрядника, прийняти об'єкт або закінчені будівельні роботи та оплатити їх.

Договір будівельного підряду укладається на проведення нового будівництва, капітального ремонту, реконструкції (технічного переоснащення) підприємств, будівель (зокрема житлових будинків), споруд, виконання монтажних, пусконаладжувальних та інших робіт, нерозривно пов'язаних з місцезнаходженням об'єкта.

ТОВ «Південенерго» згідно з рішенням Херсонської міської ради від 2 червня 2006 р. № 497-р було розроблено Робочий проект на переобладнання гуртожитку під житловий будинок, розташований за адресою 1. Після цього отримано дозвіл на виконання будівельних робіт від 14 квітня 2006 р. № 81/06. Рішенням Херсонської міської ради від 15 липня 2008 р. № 354 затверджено акт державної приймальної комісії від 25 березня 2008 р. стосовно прийняття до експлуатації житлового будинку, реконструйованого із гуртожитку, ТОВ «Південенерго». Виконану технічну документацію у повному обсязі передано на постійне зберігання ТОВ «Південенерго».

Вказані обставини свідчать про виконання ТОВ «Південенерго» робіт відповідно до правил про підряд. Крім того, як вбачається з матеріалів справи, а саме претензій та змісту скарг, направлених громадянами Н. та Л. директору ТОВ «Південенерго» та начальнику Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів, позивач порушив умови договору про дольову участь у будівництві не тільки у частині термінів виконання робіт, а й по переліку та якості робіт, згідно з додатком № 1 до договору.

Відповідно до п. 11 ст. 23 Закону України «Про захист прав споживачів» у разі порушення законодавства про захист прав споживачів суб'єкти господа-

рювання сфери торговельного та інших видів обслуговування, у тому числі ресторанного господарства, несуть відповідальність за порушення умов договору між споживачем і виконавцем про виконання роботи, надання послуги — у розмірі ста відсотків вартості виконаної роботи (наданої послуги), а за ті самі дії, вчинені щодо групи споживачів, — у розмірі від одного до десяти відсотків вартості виконаних робіт (наданих послуг) за попередній календарний місяць, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Оскільки актом перевірки правомірно встановлено порушення статей 6, 10, 15 Закону України «Про захист прав споживачів», а саме порушення умов договору між споживачем та виконавцем від 26 вересня 2006 р. № 233, від 20 листопада 2006 р. № 286 та порушення прав споживачів на інформацію про продукцію, колегія суддів погоджує висновок апеляційного суду щодо правомірності постанови начальника Херсонського обласного управління у справах захисту прав споживачів від 9 лютого 2009 р. № 48 про накладення на позивача стягнень, передбачених ст. 23 Закону України «Про захист прав споживачів».

Виходячи з наведеного, колегія суддів вважає, що суд апеляційної інстанції дійшов правильного та обґрунтованого висновку про відмову в задоволенні позовних вимог, а тому підстав для зміни або скасування зазначеного судового рішення колегія суддів не вбачає. Доводи касаційної скарги висновків апеляційного суду не спростовують.

Згідно із ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Керуючись статтями 222, 223, 224, 230 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу ТОВ «Південенерго» залишити без задоволення, а постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 9 березня 2011 р. — без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, і може бути переглянута Верховним Судом України в порядку статей 235–238 КАСУ.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України

від 5 листопада 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: головуєчого — Черпіцької Л. Т., суддів: Розваляєвої Т. С., Маслія В. І., за участю представників: ТОВ «Українська сірникова фабрика» — Г., Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі — К. П., К. Ю., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за касаційними скаргами Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Міністерства економіки України, ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС» за касаційними скаргами на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 20 січня 2011 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 15 березня 2011 р. за касаційними скаргами на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 20 січня 2011 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 15 березня 2011 р. у справі № 2а-16456/10/ 2670 за позовом ТОВ «Українська сірникова фабрика» до: Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Міністерства економіки України, треті особи: ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС», про визнання протиправним та скасування рішення № СП-244/2010/0403 від 25 жовтня 2010 р.,

в с т а н о в и л а:

ТОВ «Українська сірникова фабрика» звернулось до Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Міністерства економіки України за участю третіх осіб ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС» з позовом, в якому просить суд визнати протиправним та скасувати рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі від 25 жовтня 2010 р. № СП-244/2010/4403-25 про перегляд спеціальних заходів щодо імпорту в Україну сірників незалежно від країни походження та експорту, застосованих рішенням Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі від 29 вересня 2009 р. № СП-215/2009/4402-25.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що оскаржуване рішення прийнято в порушення ст. 19 Конституції України, Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», не в спосіб та не в порядку, передбаченому Конституцією України та нормативними актами.

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 20 січня 2011 р., залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 15 березня 2011 р., позовні вимоги задоволено повністю. Визнано протиправним та скасовано рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі від 25 жовтня 2010 р. № СП-244/2010/4403-25 про пере-

гляд спеціальних заходів щодо імпорту в Україну сірників незалежно від країни походження та експорту, застосованих рішеннях Міжвідомчої комісії міжнародної торгівлі від 29 вересня 2009 р. № СП-215/2009/4402-25.

Не погоджуючись з рішеннями суду першої та апеляційної інстанцій Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, Міністерство економіки України, ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС» звернулись з касаційними скаргами, у яких просять скасувати судові рішення першої та апеляційної інстанцій, та прийняти нове рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, посилаючись на те, що при прийнятті зазначених судових рішень було порушено норми матеріального права.

В засіданні суду було подано клопотання на підставі п. 3 ч. 3 ст. 49 та ст. 55 КАСУ про заміну відповідача — Міністерство економіки України його правонаступником Міністерством економічного розвитку і торгівлі України. Колегія суддів задовольняє подане клопотання.

Заслухавши суддю-доповідача, перевіривши матеріали справи, обговоривши доводи касаційних скарг, колегія суддів дійшла висновку, що касаційні скарги підлягають задоволенню з огляду на таке.

Як встановлено судами попередніх інстанцій, 29 вересня 2009 р. відбулося засідання Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, на якому розглядалися питання стосовно результатів проведення спеціального розслідування щодо імпорту в Україну сірників незалежно від країни походження та експорту. За результатами вказаного розгляду Комісією прийнято рішення № СП-215/2009/4402-25 «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну сірників незалежно від країни походження та експорту».

Рішення Комісії прийнято на підставі матеріалів спеціального розслідування, що було ініційоване національним товаровиробником ДП «Рівненська сірникова фабрика» та ТОВ «Українська сірникова фабрика».

Комісією зроблено висновок, що національні інтереси вимагають застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну товару, та, керуючись положеннями ст. 16 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», Комісія застосувала спеціальні заходи незалежно від країни походження та експорту щодо імпорту в Україну товару, що має такий опис: сірники, крім піротехнічних виробів товарної позиції 3604, що класифікуються згідно з УКТ ЗЕД за кодом 3605 00 00 00.

Спеціальні заходи застосовано строком на три роки, тобто до 29 листопада 2011 р., шляхом запровадження справляння спеціального мита, розмір ставки якого становить 11,3 %.

25 жовтня 2010 р. Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі прийняла рішення № СП-244/2010/4403-25, яке набрало чинності 6 листопада 2010 р., згідно з яким спеціальні заходи, що застосовувались шляхом запровадження справляння спеціального мита, розмір якого становив 11,3 %,

були скасовані і встановлені інші заходи, а саме квотування імпорту шляхом видачі спеціальних ліцензій.

Не погоджуючись із зазначеним рішенням, позивач звернувся з цим позовом.

Розглядаючи справу та приймаючи рішення про задоволення позовних вимог суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що Комісія вийшла за межі повноважень, наданих Законом України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», оскільки спеціальні заходи у вигляді спеціального мита були скасовані і встановлені інші заходи, а саме квотування імпорту.

Відповідно до ч. 1 ст. 19 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» (в редакції станом на 2010 р., далі — Закон), протягом строку застосування спеціальних заходів на вимогу Служби або відповідного органу виконавчої влади Комісія проводить засідання. На цих засіданнях розглядаються наслідки застосування відповідних заходів, визначається ступінь необхідності прискорення лібералізації режиму імпорту в Україну, що є об'єктом спеціальних заходів, а також з'ясовується необхідність продовження строку застосування цих заходів. У разі коли строк застосування спеціальних заходів перевищує три роки, такі заходи підлягають лібералізації не пізніше, ніж після закінчення половини цього строку. За можливості спеціальні заходи скасовуються чи прискорюється темп їх лібералізації. Заходи, строк застосування яких продовжений відповідно до ч. 2 ст. 18 цього Закону, не можуть бути більш обмежувальними, ніж вони були наприкінці попереднього строку, і повинні надалі лібералізуватися.

Якщо після завершення засідань Комісії, зазначених у ч. 1 цієї статті, Комісія робить висновок, що скасування або перегляд заходів нагляду або спеціальних заходів, зазначених у статтях 14, 15 і 16 цього Закону, є необхідним, вона приймає відповідне рішення про скасування або перегляд відповідних заходів. Це рішення приймається Комісією кваліфікованою більшістю голосів. Повідомлення про його прийняття публікується Міністерством у газеті (ч. 2 ст. 19 Закону).

Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону на засіданнях Комісії приймаються рішення з питань, зокрема: лібералізації спеціальних заходів щодо імпорту товару; перегляду спеціальних заходів щодо імпорту товару; скасування спеціальних заходів щодо імпорту товару.

З аналізу статей 7 та 19 зазначеного Закону слід дійти висновку, що останні здійснюють чітке розмежування поняття лібералізації, перегляду та скасування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну товару та передбачають повноваження Комісії щодо прийняття рішень про лібералізацію, скасування та перегляд спеціальних заходів.

Як вбачається із повідомлення «Про перегляд спеціальних заходів щодо імпорту в Україну сирників незалежно від країни походження та експорту,

застосованих згідно з рішенням Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі від 29.09.2009 № СП-215/2009/4402-25», опублікованого в газеті «Урядовий кур'єр» від 6 листопада 2010 р. № 208, Комісія розглянула інформацію Міністерства економіки України та дійшла висновку про необхідність їх перегляду.

Враховуючи наведене, колегія суддів доходить висновку, що застосовані рішенням Комісії від 29 вересня 2009 р. № СП-215 2009/4402-25 спеціальні заходи не були скасовані оскаржуваним рішенням від 25 жовтня 2010 р. № СП-244/2010/0403, а були переглянуті відповідно до статей 7, 19 Закону.

Отже, судами при прийнятті оскаржуваних рішень було неправильно застосовано положення статей 7, 19 Закону.

Також розглядаючи справу, суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що в порушення вимог частин 3 та 4 ст. 5 Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» засідання Комісії було проведене без відповідних вимог Голови Комісії чи члена Комісії, а матеріали з питань, що розглядались на засіданні, членам Комісії не направлялись.

Згідно з ч. 3 ст. 5 Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» засідання Комісії проводяться на вимогу Голови Комісії, на письмову обгрунтовану вимогу члена Комісії, яка подається Голові Комісії, та в інших випадках з дотриманням строків відповідно до цього Закону.

Відповідно до ч. 1 ст. 19 Закону протягом строку застосування спеціальних заходів на вимогу відповідного органу виконавчої влади, в тому числі і Мінекономіки, Комісія проводить засідання.

Відповідно до ч. 4 ст. 5 Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» засідання Комісії скликаються Головою Комісії, а у разі його відсутності — першим заступником або заступником Голови Комісії.

Засідання Комісії, яке відбулось 25 жовтня 2010 р., було скликано заступником Голови Комісії на вимогу Мінекономіки (лист від 21 жовтня 2010 р. № 4403-25/259), яке відповідно до Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою КМУ від 26 травня 2007 р. № 777, є центральним органом виконавчої влади та головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної економічної, цінової, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики.

Таким чином, порядок скликання та проведення засідання Комісії 25 жовтня 2010 р. повністю узгоджується з вимогами ч. 1 ст. 19 Закону, частин 3, 4 ст. 5 Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», що не було враховано судами.

Крім того, в оскаржуваних рішеннях судами першої та апеляційної інстанцій зазначається, що про засідання Комісії не було повідомлено ініціатора застосування спеціальних заходів ТОВ «Українська сірникова фабрика», що є порушенням прав національного товаровиробника.

Водночас, відповідно до ч. 3 ст. 12 Закону інформація, якою обмінюються Міністерство та Комісія, а також інформація про засідання Комісії чи службові документи Міністерства або Комісії з питань, що стосуються певного спеціального розслідування, не розголошуються. Крім цього Законом при прийнятті рішення про перегляд спеціальних заходів не передбачено інформування ініціатора відповідного розслідування або з'ясування його позиції.

Виходячи з положень ст. 19 Закону та з урахуванням вимог ст. 19 Конституції України, Комісія не зобов'язана повідомляти ініціатора застосування спеціальних заходів ТОВ «Українська сірникова фабрика» про засідання Комісії з питання перегляду спеціальних заходів щодо імпорту в Україну.

Крім того, колегія суддів не погоджується з судом першої інстанції, який дійшов висновку, що Комісією перевищено максимально допустимий рівень квотування імпорту, передбачений ч. 6 ст. 16 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Так, згідно з ч. 6 ст. 16 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» (в редакції станом на час прийняття оскаржуваного рішення) у разі відсутності достатнього обґрунтування необхідності встановлення іншого рівня квоти для запобігання або усунення наслідків значної шкоди граничний рівень квоти не може бути нижчим за середньоарифметичну величину здійснюваного протягом трьох останніх репрезентативних років, за який є наявна статистика імпорту товару, який є об'єктом спеціального розслідування, якщо тільки не буде обґрунтована необхідність іншого рівня для запобігання або усунення значної шкоди.

Отже, ч. 6 ст. 16 зазначеного Закону не визначає максимально допустимого рівня квотування імпорту, а передбачає у разі відсутності обґрунтування іншого рівня квот, її встановлення у розмірі, не нижчому за середньоарифметичну величину здійснюваного протягом останніх трьох репрезентативних років.

У свою чергу суд апеляційної інстанції при прийнятті рішення зазначив, що за змістом ч. 6 ст. 19 Закону граничний рівень квоти не може бути вищим середньоарифметичної величини здійснюваного протягом останніх трьох років імпорту в Україну.

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» (в редакції станом на час прийняття оскаржуваного рішення) протягом строку застосування спеціальних заходів на

вимогу Служби або відповідного органу виконавчої влади Комісія проводить засідання. На цих засіданнях розглядаються наслідки застосування відповідних заходів, визначається ступінь необхідності прискорення лібералізації режиму імпорту в Україну, що є об'єктом спеціальних заходів, а також з'ясовується необхідність продовження строку застосування цих заходів. У разі коли строк застосування спеціальних заходів перевищує три роки, такі заходи підлягають лібералізації не пізніше, ніж після закінчення половини цього строку. За можливості спеціальні заходи скасовуються чи прискорюється темп їх лібералізації. Заходи, строк застосування яких продовжений відповідно до ч. 2 ст. 18 цього Закону, не можуть бути більш обмежувальними, ніж вони були наприкінці попереднього строку, і повинні надалі лібералізуватися.

Якщо після завершення засідань Комісії, зазначених у частині першій цієї статті, Комісія робить висновок, що скасування або перегляд заходів нагляду або спеціальних заходів, зазначених у статтях 14, 15 і 16 цього Закону, є необхідним, вона приймає відповідне рішення про скасування або перегляд відповідних заходів. Це рішення приймається Комісією кваліфікованою більшістю голосів. Повідомлення про його прийняття публікується Міністерством у газеті (ч. 2 ст. 19).

Рішення про застосування спеціальних заходів може бути оскаржено в суді протягом місяця від дати запровадження цих заходів у порядку, встановленому законодавством України (ч. 3 ст. 19).

Отже, ст. 19 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» взагалі не визначає граничного рівня квоти та взагалі не містить ч. 6.

Таким чином, оскільки обставини справи встановлені з достатньою повнотою, але судові рішення ухвалені з порушенням норм матеріального та процесуального права, вони підлягають скасуванню з ухваленням нового рішення.

Керуючись статтями 220, 222, 227, 229, 230, 231 КАСУ, колегія суддів Вищого адміністративного суду України

п о с т а н о в и л а:

Касаційні скарги Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Міністерства економіки України, ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС» задовольнити.

Постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 20 січня 2011 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 15 березня 2011 р. скасувати та ухвалити нове рішення.

В позові ТОВ «Українська сірникова фабрика» до Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, Міністерства економіки України, за участю третіх осіб: ТОВ «Сімпекс», МПП «Бекарімпекс», МПП «АТОС» про визнання проти-

правним та скасування рішення від 25 жовтня 2010 р. № СП-244/2010/0403 відмовити.

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення та може бути переглянута в порядку статей 235–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 7 листопада 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Конюшка К. В. (суддя-доповідач), суддів: Гончар Л. Я., Чалого С. Я., розглянувши в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами касаційну скаргу ЗАТ «Лугавто» на постанову Луганського окружного адміністративного суду від 20 червня 2013 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 31 липня 2013 р. у справі № 812/5187/13-а за позовом ЗАТ «Лугавто» до Луганської митниці про визнання незаконними дій та зобов'язання вчинити певні дії,

В С Т А Н О В И В:

У червні 2013 р. ЗАТ «Лугавто» звернулося до Луганського окружного адміністративного суду з позовом до Луганської митниці про визнання незаконною та скасування картки відмови від 30 травня 2013 р. № 702150501/2013/00010; визнання незаконними дій відповідача щодо незаконної заборони позивачеві користуватись автомобілем AUDI A4 AVANT в особистих цілях підприємства-нерезидента на митній території України шляхом надання картки відмови від 30 травня 2013 р. № 702150501/2013/00010; визнання незаконними дій відповідача щодо втручання у господарську діяльність позивача, шляхом надання картки відмови від 30 травня 2013 р. № 702150501/2013/00010; зобов'язання відповідача пропустити на митну територію України транспортний засіб AUDI A4 AVANT на підставі наданих позивачем на кордоні 30 травня 2013 р. документів; зобов'язання відповідача внести у відповідний реєстр ЄАІС ДМСУ дані про транспортний засіб AUDI A4 AVANT як транспортний засіб особистого використання в митному режимі тимчасового ввезення на підставі наданих позивачем на кордоні 30 травня 2013 р. документів; зобов'язання відповідача надати суду звіт про виконання судового рішення.

Постановою Луганського окружного адміністративного суду від 20 червня 2013 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 31 липня 2013 р., в задоволенні позову відмовлено.

Не погоджуючись зі вказаними рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, ЗАТ «Лугавто» оскаржило їх у касаційному порядку.

У касаційній скарзі скаржник просив скасувати вказані судові акти з мотивів порушення судами попередніх інстанцій норм матеріального та процесуального права і прийняти нове судове рішення про задоволення позову в повному обсязі.

Касаційна скарга обґрунтована, зокрема, тим, що транспортний засіб AUDI A4 AVANT позивач ввозив на територію України з метою особистого користування юридичної особи — нерезидента ЗАТ «Лугавто», яка має пільги на тимчасове ввезення транспортного засобу згідно з нормами Стамбульської конвенції «Про тимчасове ввезення» (далі — Конвенція). Проте митний орган прийняв картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів саме комерційного призначення. Суди попередніх інстанцій необґрунтовано не взяли до уваги той факт, що позивач не ввозив транспортний засіб з метою комерційного використання.

У своїх запереченнях проти касаційної скарги Луганська митниця просила залишити судові рішення судів попередніх інстанцій без змін, а скаргу — без задоволення.

Відповідно до постанови КМУ «Про утворення територіальних органів Міністерства доходів і зборів» від 20 березня 2013 р. № 229 замість Луганської митниці у складі Державної митної служби України утворено Луганську митницю Міністерства доходів і зборів.

Таким чином, на підставі ст. 55 КАСУ судом касаційної інстанції у справі здійснюється процесуальне правонаступництво шляхом заміни відповідача — Луганської митниці на Луганську митницю Міністерства доходів і зборів.

Справу розглянуто в порядку письмового провадження, установленому п. 1 ч. 1 ст. 222 КАСУ.

Заслухавши суддю-доповідача, розглянувши та обговоривши доводи касаційної скарги, перевіривши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права і матеріали справи, судова колегія дійшла висновку про те, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з огляду на таке.

Як встановлено судами попередніх інстанцій, ЗАТ «Лугавто» зареєстровано 24 травня 2012 р., розпорядником реєстру є Вільнюська філія Державного підприємства «Центр реєстрів».

Наказом № 21/К директору ЗАТ «Лугавто» Б. необхідно було здійснити поїздку до України на транспортному засобі AUDI A4 AVANT в особистих цілях підприємства-нерезидента (з метою укладання угод на вантажні перевезення від імені підприємства, вивчення ринку збуту прибалтійських товарів та інших особистих потреб підприємства) строком на один рік; здійснити тим-

часове ввезення транспортного засобу особистого використання AUDI A4 AVANT юридичної особи — нерезидента та використовувати його дозволяється лише повноважному представнику підприємства — директору Б.

Під час проходження паспортного контролю для здійснення митного оформлення позивачем були подані такі документи: свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу від 30 травня 2012 р. Литви; витяг з реєстру осіб Литовської Республіки; наказ № 21/К від 30 травня 2012 р. ЗАО «Лугавто».

Карткою відмови у прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення від 30 травня 2013 р. № 702150501/2013/00010 відмовлено позивачу у прийнятті митної декларації або документа, що її замінює, з урахуванням п. 59 ст. 4 МКУ від 13 березня 2012 р. № 4495-VI та відповідно до п. «b» ст. 1 Додатка С до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 р.), оскільки транспортний засіб AUDI A4 AVANT під керуванням громадянина — резидента України Б. не використовується в комерційних цілях (платне перевезення осіб або промислове чи комерційне платне або безоплатне перевезення вантажів) — відсутні необхідні документи, визначені ст. 335 МКУ та Закону України «Про автомобільний транспорт». Таким чином, транспортний засіб AUDI A4 AVANT використовується відповідно до п. 60 ст. 4 МКУ як транспортний засіб особистого користування — зареєстрований на території Литви та перебуває у тимчасовому використанні громадянина — резидента України Б. та ввозиться ним на митну територію України виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

Приймаючи рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, суди попередніх інстанцій керувалися тим, що позивач не надав митному органу документів, які підтверджують комерційне використання транспортного засобу, а відповідач правомірно, обґрунтовано та в межах наданих йому повноважень виніс картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення від 30 травня 2013 р. № 702150501/2013/00010.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України вважає вказаний висновок судів попередніх інстанцій передчасним з огляду на таке.

Відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 4 МКУ митний контроль — сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своїх повноважень з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

Згідно з п. 59 ч. 1 ст. 4 МКУ транспортні засоби комерційного призначення — будь-яке судно (у тому числі самохідні та несамохідні ліхтери та баржі, а також судна на підводних крилах), судно на повітряній подушці, пові-

тряне судно, автотранспортний засіб (моторні транспортні засоби, причеви, напівпричеви) чи рухомий склад залізниці, що використовуються в міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного промислового чи комерційного транспортування товарів разом з їхніми звичайними запасними частинами, приладдям та устаткуванням, а також мастилами та паливом, що містяться в їхніх звичайних баках упродовж їхнього транспортування разом із транспортними засобами комерційного призначення.

Пунктом 60 ч. 1 ст. 4 МКУ визначено, що транспортні засоби особистого користування — наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причеви до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, плавучі засоби та повітряні судна, що зареєстровані на території відповідної країни, перебувають у власності або тимчасовому користуванні відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

Окрім того, суд касаційної інстанції звертає увагу на те, що транспортні засоби, не залежно від призначення, які ввозяться на митну територію України, підлягають декларуванню.

Згідно з ч. 4 ст. 70 КАСУ обставини, які за законом повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору.

Відповідно до частин 4 та 5 ст. 11 КАСУ суд вживає передбачені законом заходи, необхідні для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи. Суд повинен запропонувати особам, які беруть участь у справі, подати докази або з власної ініціативи витребувати докази, яких, на думку суду, не вистачає.

Згідно з ч. 3 ст. 159 КАСУ обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Ураховуючи вказані положення правових норм адміністративного судочинства стосовно принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та належності доказів, колегія суддів Вищого адміністративного суду України звертає увагу на те, що наданий скаржником наказ від 30 травня 2012 р. № 21/К ЗАО «Лугавто», в якому міститься інформація про те, що транспортний засіб ввозився на митну територію України в особистих цілях підприємства, не є належним доказом для застосування до нього митного режиму тимчасового ввезення транспортного засобу особистого користування.

Крім того, в матеріалах справи відсутня митна декларація (або інший документ, який використовується для декларування транспортного засобу, у випадках, визначених законодавством), на підставі якої можна установити, яка саме мета ввезення транспортного засобу AUDI A4 AVANT була заявлена позивачем під час митного оформлення транспортного засобу.

Отже, розглядаючи цю справу по суті, суд першої інстанції повинен був повно та всебічно встановити обставини справи та надати їм належну правову оцінку. У тому числі, суду необхідно встановити, чи оспорювана картка відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення прийнята відповідачем у межах повноважень, у спосіб та на підставі норм права, що передбачені чинним законодавством України. Зазначені обставини залишилися поза увагою суду апеляційної інстанції.

Таким чином, судами першої та апеляційної інстанцій порушено норми матеріального та процесуального права, які призвели до прийняття необґрунтованих судових рішень, і ці порушення не можуть бути усунуті судом касаційної інстанції в силу приписів ст. 220 КАСУ.

З огляду на викладене доводи касаційної скарги заслуговують на увагу, у зв'язку з чим наявні підстави для її часткового задоволення та скасування оскаржуваних судових рішень.

Згідно з ч. 2 ст. 227 КАСУ підставою для скасування судових рішень судів першої та (або) апеляційної інстанцій і направлення справи на новий судовий розгляд є порушення норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Керуючись статтями 210–232 КАСУ, суд касаційної інстанції

у х в а л и в:

Касаційну скаргу ЗАТ «Лугавто» задовольнити частково.

Постанову Луганського окружного адміністративного суду від 20 червня 2013 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 31 липня 2013 р. в цій справі скасувати, а справу направити на новий судовий розгляд до суду першої інстанції.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, і може бути переглянута Верховним Судом України у строк та у порядку, що визначені статтями 237–239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 7 листопада 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі суддів: Васильченко Н. В., Донця О. Є., Леонтович К. Г., провівши попередній розгляд касаційної скарги ТОВ «Лисичанський желатиновий завод» на постанову Донецького апеляційного адміністративного суду від 4 квітня 2013 р. у справі № 812/1258/13-а за позовом товариства з додатковою відповідальністю «Лисичанський желатиновий завод» (далі — ТДВ «Лисичанський желатиновий завод») до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі — НКЦПФР) про скасування розпорядження та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

ТДВ «Лисичанський желатиновий завод» звернулось до суду з позовом до НКЦПФР, в якому просило скасувати розпорядження НКЦПФР № 223-КФ-В від 25 грудня 2012 р. про відмову в скасуванні реєстрації випуску акцій ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» та анулюванні свідоцтва про реєстрацію випуску акцій, а також зобов'язати Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку винести розпорядження, яким скасувати реєстрацію випуску акцій ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» та анулювати свідоцтво про реєстрацію випуску акцій ПАТ «Лисичанський желатиновий завод».

Постановою Луганського окружного адміністративного суду від 28 лютого 2013 р. позов ТДВ «Лисичанський желатиновий завод» до НКЦПФР про скасування розпорядження та зобов'язання вчинити певні дії задоволено. Скасовано розпорядження НКЦПФР № 223-КФ-В від 25 грудня 2012 р. про відмову в скасуванні реєстрації випуску акцій та анулюванні свідоцтва про реєстрацію випуску акцій. Зобов'язано НКЦПФР винести розпорядження, яким скасувати реєстрацію випуску акцій ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» та анулювати свідоцтво про реєстрацію випуску акцій ПАТ «Лисичанський желатиновий завод». Стягнуто з Державного бюджету України на користь ТДВ «Лисичанський желатиновий завод» судові витрати зі сплати судового збору в сумі 34,41 грн.

Постановою Донецького апеляційного адміністративного суду від 4 квітня 2013 р. скасовано постанову суду першої інстанції та прийнято нове рішення про відмову у задоволенні позову.

Не погоджуючись з вказаним рішенням апеляційного суду, позивач звернувся до суду з касаційною скаргою, у якій просить його скасувати та залишити в силі постанову суду першої інстанції, посилаючись на неправильне застосування норм матеріального та процесуального права.

Перевірявши в межах доводів касаційної скарги матеріали справи на предмет повноти та всебічності дослідження їх судами та обґрунтованості застосування норм матеріального права до спірних правовідносин, вивчивши доводи касаційної скарги, колегія суддів не вбачає підстав для її задоволення з огляду на таке.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що наказом № 7Б від 3 лютого 1995 р. Регіонального відділення Фонду державного майна України по Луганській області орендне підприємство «Лисичанський желатиновий завод» перетворено у процедурі приватизації державного майна у ВАТ «БІСЕП», яке зареєстровано у встановленому порядку, та відбувся продаж його акцій згідно з Планом приватизації державного майна, взятого в оренду організацією орендарів Лисичанського желатинового заводу, затвердженого РВФДМ України по Луганській області наказом № 46 від 27 січня 1995 р. В подальшому у встановленому порядку це підприємство було перейменовано спочатку у ВАТ «Лисичанський желатиновий завод», а потім у ПАТ «Лисичанський желатиновий завод», яке стало правонаступником всіх прав та обов'язків.

У встановленому порядку Луганським територіальним управлінням ДКЦПФР було проведено реєстрацію випуску акцій та видано свідоцтво про реєстрацію випуску акцій вказаного товариства, реєстраційний № 144/12/1/10 від 28 липня 2011 р.

На загальних зборах акціонерів ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» від 23 серпня 2012 р. (протокол № 2) прийнято рішення про реорганізацію цього товариства шляхом його перетворення у ТДВ «Лисичанський желатиновий завод», яке було зареєстровано 23 листопада 2012 р. у встановленому порядку та стало правонаступником реорганізованого ПАТ «Лисичанський желатиновий завод».

На позачергових загальних зборах акціонерів, які відбулися 9 листопада 2012 р., були розглянуті організаційні питання вказаного перетворення та прийняті відповідні рішення.

Товариство надало відповідачеві документи для скасування реєстрації випуску акцій та анулювання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у зв'язку з припиненням діяльності ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» шляхом перетворення його у ТДВ «Лисичанський желатиновий завод».

Розпорядженням відповідача № 223-КФ-В від 25 грудня 2012 р. у скасуванні реєстрації випуску акцій та анулюванні свідоцтва про реєстрацію випуску акцій відмовлено.

Відповідно до п. 1 розділу I Порядку скасування реєстрації випусків акцій та анулювання свідоцтв про реєстрацію випусків акцій, затвердженого рішенням ДКЦПФР від 30 грудня 1998 р. № 222, зупинення обігу акцій, відновлення обігу акцій, скасування реєстрації випусків акцій та анулювання

свідоцтв про реєстрацію випусків акцій здійснюються уповноваженими особами Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку або її територіальних органів відповідно до цього Порядку.

Згідно з п. 6 розділу 1 Порядку розмір статутного фонду товариства на дату прийняття рішення про припинення діяльності товариства шляхом його реорганізації повинен дорівнювати сумі розмірів статутних фондів усіх товариств, що створені шляхом реорганізації (на дату їх державної реєстрації).

Пунктом 7 розділу I Порядку встановлено, що акціонерне товариство, що прийняло рішення про припинення діяльності товариства шляхом його реорганізації, зобов'язано здійснити обмін акцій на частки у статутному фонді товариств, що створюються під час реорганізації, та викуп акцій до їх державної реєстрації.

Відповідно до даних передавального акта станом на 8 листопада 2012 р., затвердженого загальними зборами акціонерів ПАТ «Лисичанський желатиновий завод» від 9 листопада 2012 р. № 3, за ТДВ закріплюється частка у статутному капіталі ТДВ у розмірі 9 862,50 грн, що становить 8,7153 % від загального розміру статутного капіталу та яка є заборгованістю ТДВ перед акціонерами ПАТ.

Таким чином, оскільки позивачем фактично не виконані вимоги щодо здійснення обміну акцій на частки у статутному капіталі товариства, що створюється під час реорганізації або викуп акцій до державної реєстрації ТДВ «Лисичанський желатиновий завод», апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про обґрунтованість відмови у скасуванні реєстрації випуску акцій та анулюванні свідоцтва про реєстрацію випуску акцій ВАТ «Лисичанський желатиновий завод».

Апеляційним судом правильно встановлено характер спірних взаємовідносин та обґрунтовано застосовано норми матеріального права до їх вирішення. Порушень норм процесуального закону, які б могли призвести до прийняття хибного рішення, не встановлено. Твердження касаційної скарги зазначений висновок суду не спростовують.

Відповідно до ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

На підставі наведеного, керуючись статтями 220, 220-1, 224, 230, 231 КАС України, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу ТДВ «Лисичанський желатиновий завод» відхилити.

Постанову Донецького апеляційного адміністративного суду від 4 квітня 2013 р. у справі № 812/1258/13-а залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, і оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним Судом України з підстав, в порядку та у строки, визначені статтями 236–238, 239-1 КАСУ.

У Х В А Л А

Вищого адміністративного суду України
від 23 жовтня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: Сороки М. О., Мироненка О. В., Чумаченко Т. А., розглянувши в порядку письмового провадження адміністративну справу за позовом ТОВ «ДАК» до ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» про скасування постанови від 7 серпня 2009 р. № 360-Ш, за касаційною скаргою ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» на постанову Донецького окружного адміністративного суду від 1 липня 2011 р. і ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 6 вересня 2011 р.,

В С Т А Н О В И В:

У січні 2011 р. ТОВ «ДАК» звернулось до суду з позовом, у якому просило скасувати постанову ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» від 7 серпня 2009 р. № 360-Ш.

В обґрунтування позовних вимог посилялось на те, що викладені у спірній постанові факти не відповідають тим, що були зафіксовані в акті, складеному за результатом перевірки товариства.

Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 1 липня 2011 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 6 вересня 2011 р., позов задоволено. Скасовано постанову ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» від 7 серпня 2009 р. № 360-Ш.

У касаційній скарзі ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації», посиляючись на порушення судами норм матеріального та процесуального права, просить Вищий адміністративний суд України скасувати рішення судів попередніх інстанцій та ухвалити нове судове рішення про відмову у задоволенні позову.

Перевірівши за наявними у справі матеріалами доводи, викладені у касаційній скарзі, правильність застосування судами норм матеріального та

процесуального права і правової оцінки обставин у справі у межах, визначених ст. 220 КАСУ, колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню.

Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) визначає Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 р. № 877-V (далі — Закон від 5 квітня 2007 р. № 877-V).

Правові основи державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил суб'єктами підприємницької діяльності (підприємцями), їх відповідальність за порушення цих стандартів, норм і правил визначені Декретом КМУ «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» від 8 квітня 1993 р. № 30-93 (далі — Декрет від 8 квітня 1993 р. № 30-93).

Відповідно до Декрету від 8 квітня 1993 р. і подальшого вдосконалення організації та порядку проведення державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил наказом Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 3 червня 2002 р. № 321 затверджено Інструкцію про порядок здійснення державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил (далі — Інструкція).

Встановлено, що відповідно до наказу ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» від 1 липня 2009 р. № 32/38 та згідно з планом державного нагляду на III квартал 2009 р. відповідачем здійснено перевірку ТОВ «ДАК» щодо додержання вимог стандартів, норм і правил, за результатом проведення якої складено акт від 22 липня 2009 р. № 360. У ньому зафіксовано, що перевірена лінія екструзійна Л-110 у кількості 1 шт., загальною вартістю 763 000 грн, вироблена ТОВ «ДАК» у червні 2009 р., зав. № 29, не відповідає вимогам нормативної та конструкторської документації за: неповним обсягом випробувань, заземленням, зміною комплектуючих, неповнотою даних в експлуатаційній документації, відсутністю протоколів вимірювання та «Свідоцтва про перевірку», виконаних за ДСТУ 2689-94, відсутністю узгодження із замовником щодо кількості органів аварійного вимикання. Вказано, що довідку про обсяг реалізації продукції підприємство надати відмовилось. Стан нормативної документації незадовільний. ТУ У 29.5-30998193-009-2003 «Линии экструзионные. Технические условия» не зареєстровані у встановленому законом порядку. Стан засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) незадовільний. Відсутній перелік ЗВТ, з чотирьох перевірених одиниць ЗВТ дві одиниці не повірені.

На цій підставі ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» прийнято постанову від 7 серпня 2009 р. № 360-III про накладення на позивача штрафу у розмірі 25 % вартості реалізованої з 7 липня 2008 р. по 7 липня 2009 р. продукції, посилаючись на встановлений факт складових частин ліній екструзійних 110 вартістю 1 024 300 грн без зазначення реалізації або випуску продукції.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції, з яким погодився апеляційний суд, виходив з такого.

Відповідно до п. 6.1 Інструкції за результатами державного нагляду складається акт перевірки з державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил, який є підставою для вжиття заходів впливу за порушення стандартів, норм і правил, а також для контролю і обліку діяльності ДЦСМС.

У п. 6.3.4 Інструкції вказано, що акт перевірки повинен включати, зокрема, такий розділ, як «Висновки», у якому дається загальний висновок про якість перевіреної продукції; наводяться конкретні дані і факти, що підтверджують встановлені порушення НД, період, у якому мали місце ці порушення якості продукції; надаються факти реалізації такої продукції та інші дані, які потрібні для застосування заходів до представників суб'єкта підприємницької діяльності.

Крім того, як того вимагає п. 6.4 Інструкції, до акта перевірки обов'язково додаються акт відбору зразків (проб) і протокол випробувань.

Залежно від характеру порушень та заходів впливу, що застосовуються, додається, зокрема, довідка про обсяг реалізації продукції за кожний місяць, у якому мало місце порушення.

Судом зазначено, що всупереч описаним вимогам у висновках, викладених в акті перевірки, не встановлений період, у якому мали місце ці порушення якості продукції, не надано фактів та обсягу реалізації продукції лінії екструзійної Л-110, що перевірялась, за кожний місяць, у якому мало місце порушення. З наданої ТОВ «ДАК» довідкою про обсяг реалізації продукції — комплектуючих для екструзійних ліній 110 виробництва, вбачається, що за період з 7 липня 2008 р. по 7 липня 2009 р. кількість реалізованої продукції становить 16 штук на загальну суму 10 243 000 грн. Відповідно до акта перевірки та викладеними у ній висновками перевірка здійснювалася саме лінії екструзійної Л-110, а не її складових.

За таких обставин суд першої інстанції зазначив про невідповідність висновків, викладених в акті перевірки, висновкам, викладеним у спірній постанові про накладення штрафу, що є підставою для скасування останньої.

Крім того, суд вказав ще одну причину наявності підстав для скасування вказаної постанови — порушення відповідачем вимог ст. 250 ГКУ, якою визначені строки застосування адміністративно-господарських санкцій. Такий висновок обґрунтований тим, що відповідачем прийнято постанову

поза межами річного строку, оскільки його необхідно відліковувати з 7 липня 2008 р. — початку періоду, що перевіряється.

Так, за змістом ст. 250 ГКУ у редакції, чинній на час спірних правовідносин, адміністративно-господарські санкції можуть бути застосовані до суб'єкта господарювання протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше як через один рік з дня порушення цим суб'єктом встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності, крім випадків, передбачених законом.

Таким чином, вказана норма встановлює спеціальний строк для застосування до суб'єкта господарювання адміністративно-господарських санкцій, обмежуючи його до шести місяців саме з дня виявлення порушення, і не пов'язує цей строк з початком періоду, що перевіряється.

Як вже зазначалося, за результатом перевірки позивача виявлено порушення вимог стандартів, норм і правил, про що 22 липня 2009 р. складено акт.

Спірну ж постанову у цій справі прийнято 7 серпня 2009 р., тобто в межах строку, визначеного ст. 250 ГКУ.

Зважаючи на наявність описаної вище підстави для скасування спірної постанови відповідача, колегія суддів Вищого адміністративного суду України зазначає, що необгрунтоване посилання судами на додаткову підставу для її скасування у зв'язку з порушенням строків застосування адміністративно-господарських санкцій, не впливає на правильність вирішення справи.

Відповідно до ч. 1 ст. 224 КАСУ суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення — без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Керуючись статтями 220, 222, 223, 224, 230 КАСУ, суд

у х в а л и в:

Касаційну скаргу ДП «Донецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» залишити без задоволення, а постанову Донецького окружного адміністративного суду від 1 липня 2011 р. і ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 6 вересня 2011 р. — без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії особам, які беруть участь у справі, і може бути переглянута з підстав, у строк та у порядку, визначених статтями 235—244-2 КАСУ.